

Pozdrav iz domovine

Štev. 4.

našim vojakom na bojišču.

1916.

Izhaja dvakrat na mesec.

Ljubljana, 10. aprila 1916.

Gena četrletno 50 vin., polletno 1 K, celoletno 2 K.

Žalostna Mati božja.

Mati žalostna je stala,
zraven križa se jokala,
ko na njem je visel Sin.

V grenko žalost zatopljeno
je srce ji prebodeno
z mečem silnih bolečin.

O, kaj žalosti prestati
morala je sveta Mati,
ktere Sin je rešil svet!

Žalostna vzdihuje blede,
ko v trepetu Sina gleda,
kaj trpi na les razpet!

Komu potok solz ne lije,
videti bridkost Marije,
grozno kot morja grenkost?

Kdo prisrčno ne žaluje,
ko to Mater premišljuje
in trpljenja velikost?

Vidi Jezusa trpeti,
grehe ljudstva nase vzeti,
šibam vdati se voljno.

V Sina le pogled upira,
ko ves zapuščen umira,
k smrti nagne že glavo.

Mati, vir ljubezni prave,
naj občutim te težave
in s teboj žalujem zdaj!

Daj, da bi srce se vnelo
in za Jezusa gorelo
mi v ljubezni vekomaj!

(Drugi del te pesmi glej v molitveniku
»Krščanski vojak«, str. 132.)

Trpljenje Gospoda našega Jezusa Kristusa

po sv. evangelistu Janezu. (Pogl. 18. in 19.)

Tisti čas je šel Jezus s svojimi učenci čez potok Cedron, kjer je bil vrt, kamor je šel on in njegovi učenci. Vedel je pa tudi Juda, ki ga je izdal, za ta kraj, ker je Jezus pogosto zahajal tja s svojimi učenci. Juda torej vzame stražo in služabnikov od velikih duhovnov in farizejev seboj in pride tja s svetili, bakljami in orožjem. Jezus tedaj, ki je vedel vse, kar je imelo priti nanj, stopi naprej in jim reče: »Koga iščete?« Odgovore mu: »Jezusa Nazareškega.« Jezus jim reče: »Jaz sem.« Stal je pa tudi

Juda pri njih, ki ga je izdal. Kadar jim je torej rekel: »Jaz sem«, so odstopili in padli na zemljo. Spet jih tedaj vpraša: »Koga iščete?« Oni pa reko: »Jezusa Nazareškega.« Jezus odgovori: »Povedal sem vam, da sem jaz; ako torej mene iščete, pustite one iti.« Da so se dopolnile besede, ki jih je rekel: Katere si mi dal, nisem nobenega izmed njih izgubil. Simon Peter tedaj, ki je imel meč, ga je izdrl in je mahnil po hlapcu velikega duhovna in mu odsekal desno uho. Hlapcu pa je bilo ime Malh. Jezus tedaj reče Petru: »Vtakni svoj meč v nožnico. Ne bom-li pil keliha, ki ga mi je dal Oče?« Straža torej in poglavar in hlapci Judov zgrabijo Jezusa in ga zvežejo. In peljejo ga najprej k Anu; bil je namreč tast Kajfu, ki je bil tisto leto veliki duhoven. Bil je pa Kajfa tisti, ki je bil Judom dal svet, da je bolje, da en človek umrje za ljudstvo. Za Jezusom pa je šel Simon Peter in drugi učenec. Tisti učenec pa je bil znan vsem duhovnu; in šel je z Jezusom vred na dvorišče velikega duhovna. Peter pa je stal zunaj pri vratih. Oni učenec torej, ki je bil znan z velikim duhovnom, je šel van in je govoril z vratarico in je peljal Petra noter. Reče tedaj dekla vratarica Petru: »Ali nisi tudi ti izmed učencev tega človeka?« On reče: »Nisem.« Hlapci pa in služabniki so stali pri žerjavici, ker je bilo imraz in so se grel; stal je pa z njimi tudi Peter in so se grel. Veliki duhoven torej vpraša Jezusa za njegove učence in za njegov uk. Jezus mu odgovori: »Jaz sem očitno govoril pred svetom; jaz sem vselej učil v shodnici in v templju, kamor se vsi Judje shajajo, in na skrivnem nisem nič govoril. Kaj mene vprašaš? Vprašaj tiste, kateri so slišali, kaj sem jim govoril; glej! oni vedo, kaj sem jaz govoril.« Ko je bil pa to rekel, udari eden izmed služabnikov, kateri je zraven stal, Jezusa za uho, rekoč: »Tako odgovarjaš velikemu duhovnu?« Jezus mu odgovori: »Ako sem hudo govoril, izpričaj hudo, ako pa prav, zakaj me biješ?« In Ana ga pošlje zvezanega h Kajfu, velikemu duhovnu. Simon Peter pa je stal in se grel. Reko mu tedaj: »Nisi-li tudi ti izmed njegovih učencev?« On je tajil, in je rekel: »Nisem.« Reče mu eden izmed hlapcev velikega duhovna, stric tistega, ki mu je bil Peter odsekal uho: »Te li nisem jaz videl na vrtu pri njem?« Peter je tedaj spet tajil in zdajci je petelin zapel. Peljejo torej Jezusa od Kajfa v sodno hišo. Bilo je pa zjutraj. In oni niso šli v sodno hišo, da bi se ne omadeževali, temu da bi smeli jesti velikonočno jagnje. Pilat gre tedaj vunkaj, in reče: »Kakšno tožbo imate zoper tega človeka?« Odgovore mu in reko: »Ko bi ta ne bil hudodelec, bi ti ga ne bili izdali.« Pilat jim tedaj reče: »Vzemite

ga vi in sodite ga po svoji postavi.« Judje mu tedaj reko: »Mi ne smemo nikogar umoriti.« Da se je dopolnila Jezusova beseda, ki jo je govoril, ko je povedal, kakšne smrti bo umrl. Pilat gre torej spet v sodno hišo in pokliče Jezusa in mu reče: »Ti si kralj judovski?« Jezus odgovori: »Govoriš-li to sam od sebe, ali so ti drugi povedali o meni?« Pilat odgovori: »Kaj sem jaz Jud? Tvoj narod in veliki duhovni so te meni izdali; kaj si storil?« Jezus odgovori: »Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki pač bojevali, da bi ne bil Judom izdan; a moje kraljestvo ni odtod.« Pilat mu tedaj reče: »Torej si ti kralj?« Jezus odgovori: »Ti praviš; jaz sem kralj. Jaz sem za to rojen, in sem za to prišel na svet, da pričam resnici. Vsak, kateri je iz resnice, posluša moj glas.« Pilat mu reče: »Kaj je resnica?« In ko je bil to izrekel, je šel spet vun k Judom in jim rekel: »Jaz ne najdem nobene krivice nad njim. Naveda pa je pri vas, da vam enega izpustim o veliki noči: hočete-li torej, da vam izpustim kralja judovskega?« Tedaj spet vsi zavpijejo rekoč: »Ne tega, ampak Baraba.« Bil je pa Baraba razbojnik. Nato je torej Pilat Jezusa vzel in bical. In vojaki spletejo krono iz trnja in mu jo denejo na glavo in ga oblečejo v škrlatno oblačilo. In so predenj stopali in govorili: »Pozdravljen bodi, kralj judovski!« In so ga bili za uho. Pilat gre tedaj spet vunkaj in jim reče: »Glejte, pripeljem vam ga vunkaj, da spoznate, da ne najdem nad njim nobene krivice.« (Jezus je tedaj prišel vunkaj s trnjevo krono in v škrlatnem oblačilu.) In Pilat jim reče: »Glejte, človek!« — Ko ga torej zagledajo veliki duhovni in služabniki, zavpijejo rekoč: »Križaj ga, križaj ga!« Pilat jim reče: »Vzemite in križajte ga vi; zakaj jaz ne najdem krivice nad njim.« Judje mu odgovore: »Mi imamo postavbo in po postavi mora umreti, ker se je delal Sina Božjega. Ko je torej Pilat slišal to govorjenje, se je še bolj bal. In gre spet v sodno hišo in reče Jezusu: »Odkod si ti?« Jezus pa mu ni odgovoril. Pilat mu torej reče: »Meni ne odgovoriš? Ne veš, da te imam oblast križati in imam oblast te izpustiti?« Jezus odgovori: »Ne imel bi nobene oblasti do mene, ko bi ti ne bila dana od zgoraj. Zavoljo tega ima tisti, kateri me je tebi izdal večji greh.« In odslej je iskal Pilat, da bi ga izpustil. Judje pa so vpili rekoč: »Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj; zakaj vsak, ki se dela kralja, se ustavlja cesarju.« Pilat torej, ko je slišal to govorjenje, je Jezusa pripeljal vun in je sedel na sodni stol na mestu, ki se imenuje Litostrotos, hebrejski pa Gabata. Bil je pa dan pripravljanja na veliko noč okoli šeste ure in reče Judom: »Glej-

te, vaš kralj! Oni pa so vpili: »Proč ž njim, proč ž njim, križaj ga!« Pilat jim reče: »Vašega kralja bom križal?« Veliki duhovni odgovore: »Nimamo kralja, razen cesarja.« Takrat torej jim ga je izdal, da bi bil križan. Vzamejo torej Jezusa in ga peljejo vun. In je šel svoj križ noseč vun na mesto, ki se imenuje mesto mrtvaških glav, hebrejski pa Golgota. Ondi ga križajo in ž njim dva druga, na vsaki strani enega, v sredi pa Jezusa. Napisal je pa Pilat tudi napis in ga je dejal vrh križa. Bilo pa je pisano: »Jezus Nazareški, kralj Judov.« Ta napis je tedaj bralo veliko Judov; kraj namreč, kjer je bil Jezus križan, je bil blizu mesta. Bilo je pa pisano hebrejski, grški in latinski. Reko tedaj Pilatu veliki judovski duhovni: »Nikar ne piši: Kralj Judov, ampak, da je on rekel: Kralj Judov sem.« Pilat odgovori: »Kar sem pisal, sem pisal.« Vojaki torej, ko so bili razpeli Jezusa, so vzeli njegova oblačila (in so naredili štiri dele, vsakemu vojaku del) in suknjo. Suknja pa je bila brez šiva, od vrha sceloma tkana. Reko torej med seboj: »Nikar je ne režimo, ampak vadjajmo zanj, čigava bo.« Da se je dopolnilo pismo, ki pravi: Razdelili so moja oblačila med se in za mojo suknjo so vadjali. Vojaki so torej to storili. Poleg križa Jezusovega pa so stale njegova mati in sestra njegove matere Marija Kleofova in Marija Magdalena. Ko torej vidi Jezus mater in učenca, katerega je ljubil, zraven stati, reče svoji materi: »Žena, glej tvojo sin!« Potem reče učencu: »Glej, tvoja mati!« In od tiste ure jo je učenec k sebi vzeli. Nato, ker je Jezus vedel, da je vse dokončano, da se dopolni pismo, reče: »Žejen sem!« Stala je pa ondi posoda polna kisa: Oni pa napoje gobo s kisom in jo nataknejo na hisop ter mu jo podajo k ustom. Ko je bil tedaj Jezus vzeli kisa, je rekel: »Dopolnjeno je!« In nagne glavo in dušo izdihne. Judje torej (ker je bil dan pripravljana), da bi ne ostala na križu trupla v soboto, (tisti sobotni dan namreč je bil velik), prosijo Pilata, da bi se jim kosti potrlje in da bi se sneli. Vojaki torej pridejo, in prvemu sicer steró kosti in drugemu, ki je bil ž njim križan. Ko pa pridejo do Jezusa, vidijo, da je že mrtev, in mu ne stero kosti, ampak eden izmed vojakov s sulico odpre njegovo stran in zdajci priteče kri in voda iz nje. In kateri je videl, pričuje in resnično je njegovo pričevanje; in on vé, da govori resnico, da tudi vi verujete. To se je namreč zgodilo, da se je dopolnilo pismo: Nobene kosti mu ne sterite. In spet drugo pismo pravi: Gledali bodo vanj, ki so ga prebodli. Potem pa je Jožef iz Arimateje, (ker je bil Jezusov učenec, toda skrivaj zavoljo strahu pred Judi), prosil Pilata, da bi snel Jezusovo telo. In Pilat je dovolil. Pride torej in sname Jezusovo telo. Prišel je pa tudi Nikodem, ki je bil prvič ponoči prišel k Jezusu, in je prinesel zmesi mire in aloje okoli sto liber. Vzamejo torej Jezusovo telo in ga zavijeta v tančico z dišavami vred, kakor je pri Judih šega pokopavati. Bil je pa na tistem kraju, kjer je bil križan, vrt in na vrtu nov grob, kamor še nihče ni bil položen. Tam sta torej zavoljo dneva pripravljana Judov, ker je bil grob blizu, položila Jezusa.

Kako je z vojsko?

Italijani so sredi marca petič poizkusili svojo srečo, a prave ofenzive je bilo konec v treh dneh. Uspeh: Lah je moral na več krajih nekoliko nazaj. Boji se na posameznih točkah še nadaljujejo, ponekod z veliko ljutostjo. Naši vrli junaki so osvojili važne sovražne postojanke nad Tolminom in pri Podgori. Ravnotako se je moral sovražnik nekoliko umakniti na krnskem pogorju in na Rombonu. Par tisoč smo jih tudi ujeli. Zadnji čas so začeli laški zrakoplovci iznova s svojimi obiski. Par krat so bili zopet namenjeni v Ljubljano, pa so jih naši preje zavrnil. 2. aprila so metali bombe na Postojno, kjer sta bila ubita dva moža in nekaj ranjenih. — V zadnjem času je obiskal soško fronto zopet naš prestolonaslednik in izražal povsod svoje največje zadovoljstvo vsled nezlomljivega junaštva naših čet. Obiskal je tudi več vojnih bolnišnic in osebno tolažil bolnike in ranjence.

Zračni napad na Ankono. 3. aprila je napadlo 10 naših pomorskih letal italijansko mesto Ancono ter uspešno bombardiralo več važnih naprav. Eno naših letal je bilo po ljutem obstreljevanju zadeto in se je moralo izkrcati pred pristaniščem. Poleg njega se je spustilo drugo letalo, prevzelo oba letalca ter uničilo zadeti aparat, a se ni moglo dvigniti zaradi neke napake. Iz pristanišča je priplula sovražna torpedovka in dve drugi ladji, a so se morale vse umakniti ognju naših letal, tako, da sta dve naši letali mogli ponesrečenim na pomoč ter rešiti vse letalce. Tudi drugo letalo so preje kažgali. Vse se je vršilo med najhujšim sovražnim ognjem. Tako so se vsi naši letalci srečno vrnili, le dve letali sta bili izgubljeni.

Prejšnji mesec so otvorili tudi Rusi veliko ofenzivo na celi fronti od Rige do Besarabske meje, a tudi brez uspeha. Žrtvovali so zopet neizmerno množino moštva in municije. — Po nekkih poročilih so zasedli Rusi glavno perzijsko mesto Teheran.

Pred Verdunom so osvojili Nemci utrdbe pri Malancourt in Avocourt. Močno obstreljujejo tudi mesto Verdun samo, ki je začelo na več krajih goreti. Okrog trdnjave se večkrat vrše hudi boji med letalci.

Na Balkanu je vse tiho. Francozi menda prevažajo svoje čete od Soluna pred Verdun.

Dne 27. marca je nemško zračno brodogradništvo obstreljevalo **pristanišče v Solunu** in napravilo precej škode. — 29. marca so naši letalci bombardirali **Valono**.

Zadnji čas so Nemci zopet večkrat uspešno bombardirali razne vojaške naprave na **Angleškem**. Nekaj dni za tem so napadli angleški letalci nemške zrakoplovne naprave na šlezviški obali. Znatne škode niso povzročili, pač pa so se morala tri angleška letala spustiti na tla. — V **Parizu** je bil koncem marca velik vojni posvet zastopnikov entente. — **Cadorna** je obiskal francosko bojišče pri Verdunu. — **Slavni vojskovodja Mackensen** je bil v Carigradu, kjer je izročil sultanu v imenu nemškega cesarja maršalsko palico. — Nedaleč od Šibenika je brez vsakega svarila napadel **našo bolniško ladjo »Elektra«** neki sovražni podmorski čoln in jo močno poškodoval.

Dve bolniški strežnici sta bili močno ranjeni. Ladja je bila opremljena z vsemi predpisanimi, daleč vidnimi znaki bolniške ladje. Napad se je zgodil pri jasnem solncu.

V pomorski bitki na severnem morju med nemškim in angleškim brodogradništvom je bila potopljena velika angleška križarka v obsegu 15.000 ton. Nemška napadna bojna ladja »Greif« se je sama razstrelila. Nekaj moštva je prišlo v angleško ujetništvo.

V Severnem morju se je potopil velik, še skoraj nov **nizozemski parnik »Tubantia«** v obsegu 15.000 ton. Bržkone je zadel na mino.

Vojaške in druge vesti

Nj. Veličanstvo je imenovalo nadvojvodo prestolonaslednika Karla Franca Jožefa za podmaršala in viceadmirala.

Nova izmenjava invalidov. Kakor naznanja naš Rdeči križ, se je s 3. aprilom začela zopetna izmenjava avstrijskih in ruskih vojnih invalidov. Vsak teden se bo odpeljal po en vlak.

Spominsko cerkev bodo zgradili v Sarajevu na mestu, kjer sta bila umorjena prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga. Kranjski deželni odbor je v ta namen dovolil 1000 K.

Katoliška kapela v Belgradu. V nekdanjem dvorcu srbskega kralja v Belgradu so izpremenili prestolno dvorano v katoliško kapelo. Prvo sveto opravilo je daroval v njej apostolski vikar, vojni škof Bjelik. Ob tej priliki je izročil avstrijskemu guvernerju dar sv. očeta 10.000 kron za prebivalstvo osvojene Srbije.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl dne 15. marca blagi, mnogim osebno znani generalni štabni zdravnik v pokoju, dr. Anton Stare. Bil je izredno ljudomil in usmiljen. Režeži in sploh ubožnejši so našli pri njem zastoj pomoč v bolezni, razen tega pa jih je še sam podpiral z denarnimi sredstvi. Bog mu poplačaj obilno vsa njegova dela! — V Gradcu je umrl 16. marca nekdanji kranjski deželni predsednik, baron Andrej Winkler, star 91 let. Svoj pokoj je užival preje večinoma na Goriškem. Blagemu, za blagor kranjske dežele in njenega prebivalstva vnetemu možu bo ohranila Kranjska za vse čase najčastnejši spomin.

V vojni službo so poklicani kurati v rezervi gg. Anton Gnidovec, kaplan v Postojni, Anton Rovtar, kaplan v Ribnici, in frančiškan p. Beno Strauss iz Novega mesta.

Zadnji potres 12. marca, ki se je čutil precej močno po celem Kranjskem, je napravil v Reki in hrvaškem Primorju precej škode na raznih poslopjih. Več sto hiš je porušenih. Človeških žrtev ni bilo. — Nad Breznico na Gorenjskem se je ob tem potresu utrgala velika plast zemlje in skalovja.

Na Kitajskem so hudi boji z vstaši, ki so zasedli več pokrajin. Kitajska je iz cesarstva zopet postala republika.

Pismo je prišlo ...

II.

Kak čudež pa se je zgodil s staro Marušo? Saj se je v enem popoldnevu pomladila za dvajset let. Glej, male oči ji žare kakor mladi nevesti; smehlja se, kakor bi gledala od blizu lepoto paradiža; lica, suha in upadla od let, dela in trpljenja, so se ji razjasnila, pordečila. Je li prišla tudi zánjo nova pomlad in vzcveti še enkrat, kakor drevo, ki se je zdelo že suho, a požene nepričakovano še enkrat mladike in veselo zacveti?

Pismo je dobila Maruša, pismo od sina v tujini. To je povzročilo tak izreden čudež!

Šest mescev je čakala, pa ničesar!

Ko je Janez odhajal, je šel precej nevoljen. »Če se mi bo godilo zelo dobro, česar pa kar nič ne verujem, že pišem. Če slabo, itak ne morete pomagati. Če pa bo tam po meni, pa že kdaj izveste. Velika škoda tako ne bo!«

Res, posebno prijazen ni bil Janez z njo nikoli. A v srcu ni hudoben. To ve ona najbolje.

Šest mescev je čakala, pa ničesar!

Mislila je že: »Mrtev je. Bog bodi milostljiv njegovi duši!« Tudi pri sv. spovedi — vsaj enkrat na mesec gre gotovo, navadno še večkrat — je vsakikrat potožila gospodu: »Mislim, da je le mrtev. Ubožec!« »Jaz pa mislim, da ni,« je vedno ugovarjal resni, preudarni gospod. »Če je kateri mrtev, se to izve še najprej. Bogu in Mariji ga priporočajte, upajte in čakajte! Nekega dne se že oglasi, pa bo vaše veselje tem večje.«

Ali ni govoril gospod kakor prerok? Šest mescev je čakala, pa ničesar. Danes pa je prišlo pismo.

»Mati Maruša, pismo! Od Janeza!«

Kako čudno se je prestrašila, ko je zaklical pot Martin v kuhinjo, kjer si je ravno pripravljala malo močnika za kosilo! Kdaj že ni bilo pota k njej! V prvih mescih, ko je Janez odšel, ga je pričakovala dan na dan. Pa ga ni bilo. Zlaj ga niti pričakovala ni več.

»Jezus, pismo? Od Janeza?« se je začudila. — »A kako? Saj je mrtev!« ji je v tem trenutku šinilo skozi misli. Začutila je, kako ji je za hip zastalo srce. Noge so se ji zašibile, ob kolen se je morala nasloniti.

»Le pridite vun, mati Maruša. Tukaj, glejte! Ne kartica, celo dolgo pismo!«

Trikrat si je obrisala s predpasnikom roke, preden ga je upala prijeti.

»Šest mescev ni pisal, a zdaj piše?«

A videla je takoj, da je res Janezova pisava. Še bolj se je vznemirila in razveselila.

A kaj, ko pa brati ne zna!

»Ali se ti zelo mudi, Martin?«

»Ne prehudo.«

»Pa bi mi prebral? Ne bo zastonj. Počakaj — tukaj, za eno cigaro!«

Ni bila kriva skopost, da se ji je tako tresla roka, ko mu je dajala svetlo desetiico. Res, govorijo, da skopari. »Saj si niti zdaj ničesar ne privoščiš, ko vendar dobiva za sinom podporo!« A kaj, ali naj razmetava? Ali si naj kupi židano obleko? Ali naj pije in je pečenko? Kadar pa pride Janez nazaj, pa ne bo nikjer ničesar! Pa je

treba strehe na bajti, treba popraviti hleve, ki so že napol porušeni. In nekaj malo dolga je še bilo po Janezu, ko je odšel. Trebalo ga je bilo poplačati. Ali naj ljudje izgube? In najsi so krčmarji, ki so mu včasih baje preveč zapisali! Kadar pa se Janez vrne, bo takoj treba spet tega in onega. Pa naj ne hrani in ne skrbi? Naj govore, da skopari! — A danes ni treba štediti! Niti ne sme! Danes je praznik, svet dan!

»Preberem, mati. Sem tako potreben, da si malo odpočijem.«

Sedel je na prag, pretrgal omot, vzel vun precej velik papir in bral:

»Preljuba moja mati!«

»Še enkrat začni, Martin!«

Pot je pogledal starko. Kakšna pa je? Saj so je same oči, tako strmi vanj!

»Preljuba moja mati!«

»Pa je res tako zapisano?«

»Res, mati. Saj pa vendar znam brati. Tukaj, pogledajte, ta prva kratka vrsta zgoraj.«

Dobro je vedel Martin, zakaj se starka tako čudi. Menda vse življenje še ni slišala od Janeza: »Preljuba moja mati!« Ni bil takšen sin Janez! Zato zdaj skoro ne more verjeti.

Martin je bral dalje. Bral je v začetku, kako da se je Janezu godilo od tedaj, kar je odšel z doma. Potem pa je bral: »Vsak dan mislim zdaj na Vas, draga mati. In si mislim: Kako ničvreden sin sem bil, da sem mater tako malo spoštoval, tako slabo ubogal. Ne bilo bi čudno, če bi me bila že zadela kroglija, me raztrgala granata. Saj si nisem prislužil pri Bogu dolgega življenja, ko pa Vas, draga mati, nisem ubogal. Da še živim, je pač le od tega, ker ste mi Vi v svoji dobroti vse odpustili in ker vedno molite za me.«

Kaj je moral tedaj Martin prenehati? Ali ne, ker je mati Maruša na glas zajokala? In Martinu samemu se je glas čudno tresel. Segel si je v lase, pri tem pa si je naglo obrisal solze.

»Saj pravim: Hudoben ni bil, le malo svojeglaven in nagel.«

In dalje je bral Martin: »Žganje, to Vam je delalo največ skrbi, draga mati. A glejte, zdaj ga nisem pil že mesce, pa vendar živim. Celo bolj zdrav sem bil, odkar nisem več pil. Če bi bil pil, bi vseh teh težav ne bil prenesel. Zato pa Vas prosim, draga mati, nikar več ne mislite na to, kako sem bil neumen na to žganje. In vse moje sitnosti, ki sem jih v pijanosti počenjal, in da sem Vas tolikokrat žalil, mi odpustite, Vas prosim. Nekdaj sem mislil, da brez žganja ne morem živeti. A zdaj vidim, da ni prav nič potrebno. Le škoduje človeku! Kadar pridem domov, ne dotaknem se ga več!«

Tedaj je Maruša naglo segla po pismu.

»Kje je to zapisano, Martin?«

»Tukaj!«

»Veš kaj, Martin, pa mi podčrtaj to s svinčnikom — saj ga imaš, kaj? Da vem, kje ravno da je.«

Martin nasloni pismo ob potovsko torbo in počasi, na debelo podčrta. In bere dalje:

»Nič si ne pritrujite, draga mati! Stari ste in slabotni. In nikar prehudo ne delajte! Saj ste poprej dovolj in preveč, za dva. Kadar pridem domov, že jaz podelam. Bajto pokrijem, hleve popravim. Seve bo šlo počasi; a če človek hoče, vse naredi.

Vojska me je naučila te resnice. In če bi prišel tudi malo ranjen domov, kaj pa za to, kaj ne? Saj bi drugače niti ne vedel, da sem bil v vojski. Še skoro sram bi me bilo! Glej, bi si moral reči, drugi, boljši, so dali življenje, a ti niti ranjen nisi bil! Pa si se vedno skrival kakor krt? Če bi, postavim, prišel domov brez leve roke, kaj pa bi bilo to, kaj? Majhen spominek, nič drugega! Da bi ljudje vsaj vedeli: »Tudi Marušin Janez je bil v vojni! In ni bil najhujši strahopetnik!« Kaj ne, če je le desna roka zdrava, pa se že dela! Le molite, mati, da pridem vsaj z eno nazaj. Vsak dan molite!«

Nekoliko počasneje je bral sel Martin te vrstice, kakor bi predel ob njih sam pri sebi posebne misli. Tudi Marušo so vznemirile.

»Kaj misliš, Martin, ali je ob roko?«

»Bog ve. A mislim, da le tako piše. Saj se vsakemu lahko pripeti kaka nesreča. Da bi Vas preveč ne zadelo, če bi se tudi njemu, pa piše tako.«

A čisto potolažil je ni.

Ko je Martin prebral: »Stotisočkrat Vas pozdravlja, draga mati, Vaš hvaležni sin Janez«, in je hotel pismo zginiti, je toplo zaprosila: »Preberi še enkrat, Martin!« Nemirno, s tresočo se roko je razvezovala konec umazane stare rute in je stisnila potu še dve desetici v roko.

Martin je bral spet, počasi, glasno. Starki pa so tekle po velem, a zdaj za desetletje pomlajenem licu svetle solze, solze materine ljubezni, najlepši biseri na svetu...

Zdaj zvečer, ko je zunaj vse tako mirno in tiho, sedi starka ob slabi leščerbi pri mizi. V suhih rokah drži pismo, pisano z velikimi, okornimi črkami. Strmi vanj vsa zavzeta, vsa srečna, ogleduje ga, kakor mlada nevesta dragoceno poročno darilo, in se ne more načuditi.

S prstom si kaže prvo vrstico, napis, kakor otrok, ki se uči brati. Dobro ve, kaj zatega je pisano v tej vrstici. »Preljuba moja mati!« — »O ti moj dragi otrok!«

In tiste podčrtane vrstice! O žganju je tam pisano!

Da, da, žganje! To je bilo njegov hudi duh. Koliko je prosila, pa ni pomagalo! Kadar je bil trezen, je vrlo delal. A kadar ga je prišlo, in se je vdal pitju, je bilo zlo. Tedaj je cele dneve zanemarjal delo. Še dolgove je delal. Večkrat si je pritrgala od ust in plačala zanj v krčmi, ker je je bilo sram. Hvaležen za to ni bil. Ko je izvedel, se je srdil: »Svoje dolgove plačam sam. Kaj boste vi, ko pa sami nič nimate!« — Žganje je bilo tudi krivo, da ni dobil neveste. Pa je že petintrideset! Mnogo je prosila, zastonj. Mnogo molila, a Bog je ni uslišal.

A zdaj, glej, je poslal Bog tako strašno šibo na svet, vojsko, da izpolni njeno srčno željo. Glej, ali ni postalo tako zánjo blagoslov, kar se ji je zdelo do danes največja nesreča? Če za kaj v življenju, mora zahvaliti Boga za to dobroto, da je po trpljenju vojske sina poboljšal! Kakšno čudovito življenje bo to, ko ne bo več pil!

In potem tisto o delu in o roki! Bajto pokrije, hleve popravi!

»Ne boš sam, Janez! Prihranim ti nekaj kronic. Zdaj moram gledati nanje še bolj, ker se ne ve, kako je z Janezom. Če bi res prišel brez roke! A da le pride, pa

bol! Saj tudi jaz nisem še tako za nič. O, še z marsikatero mlado se grem pri delu. Ne boš delal sam, Janez. Dva bodeva. Morda trije. Zdaj dobiš nevesto. Ne piješ, delal boš. Kako bi je tak ne dobil? In če bi tudi roke ne imel! Saj je nisi izgubil pri pretepu. V boju za cesarja si jo izgubil. Pa bi tak neveste ne dobil? Le pridi, Janez, pridi! Pa bo vse dobro!»

Starka počasi, zamišljeno zgane pis-mo. Skrbno ga zavije v star robec; štiri-krat ovije robec okoli in okoli njega. Po-časí, previdno, kakor bi se moglo zlomiti, ga porine za tram pod nizkim stropom.

Potem ugasne luč, stopi k oknu.

Zunaj je čudežna noč. Tiha, kakor bi molila. Polna blagoslova kakor sveta noč. Nebo se boči visoko, kakor visok, prelep most, ki se pne med materjo in sinom v daljni tujini. Materine misli hite po njem, kakor hite zveličane duše naglo in srečne v naročje božje.

Sloni tako ob oknu, strmi v nebo, moli brez besed:

»Bog in Marija in sv. angel varih, va-rujte ga! Privedite ga srečno domov! Do smrti vam bom hvaležna.«

In glej, ali se ni dvignil v istem hipu iznad bajte angel, da ponese molitev ma-terino pred prestol Najvišjega? Izpred pre-stitola Najvišjega pa zarosi menek, osreču-joč blagoslov v srce sina, ki misli v tihi noči na staro mater doma, misli z ljubez-nijo in s srčnim kesanjem, da jo je nekda j ljubil tako malo...

Ksaver Meško.

Ali si že opravil?

Kaj pa? — Svojo velikonočno dolž-nost. Da vam vlč. gg. vojaški duhovniki dajo povsod obilno prilike za to, nam je dobro znano. Pa tudi tam, kjer nimaš do-mačega duhovnika blizu, boš morda vsaj za silo opravil sv. spoved, ker mnogi gospodje, ki sicer niso rojeni Slovenci, razumejo ta ali oni slovanski jezik. Če bi ti pa zdaj ni-kakor ne bilo mogoče, poskrbi, da nado-mestiš pozneje, kakor hitro boš imel pri-liko!

Kaj pišejo naši vojaki?

»Pozdravu« prihaja od naših mož in fantov mnogo dopisov. Vseh nam ni mo-goče priobčevati, pač pa bomo izbrali vselej nekaj zanimivejših ter jih ponatisnili. Največ nam prihaja zahval, iz katerih po-snemamo, da so naši vojaki list povsod z veseljem sprejeli.

Eden naših vrlih znancev se tako-le zahvaljuje v verzih:

»Vaš pozdrav iz domovine, ki poln lepe je vsebine, fantje danes smo prejeli. Kak smo bili vsi veseli! Kak z veseljem vsi smo brali, kar ste v njem nam napisali: Za pouk in za bodrilo in novic lepo števi-lo! Hvala Vam za to stoterna in hvalež-nost neizmerna, da se spomnite na nas, ko smo daleč proč od Vas! V naših križih in težavah tu na bojnih je planjavah tola-žilo nam sladko, če na nas se spomni kdo tamkaj v domovini mili, kamor srce zmi-raj sili! Saj iz tega mi spoznamo, da pri-

jat'lev še imamo, ki nas niso pozabili, ki cenijo naše čine v blagor mile domovine! Gorke tudi mi pozdrave pošljemo Vam s polja slave, kjer pogumno se borimo in sovraga že držimo dolgih mesecev deset. Preje mu miru ne damo, ker odnehati ne znamo, da bo strt, pobit in zmlet! Vi z mo-litvo, mi z orožjem, pa bo šlo v imenu božjem! In ko hrbet nam obrne, zapodimo tja ga v Rim! Potlej spet se mir povrne, mi povrnemo se ž njim! — V imenu ... stotnije Vid Ambrožič, četovodja.«

Veselo in bridko je obenem, kar piše drugi:

»Prav zelo nas veseli, da ste nam po-slali list. Z veseljem ga čitamo. Samo ne-kaj! To, da imate napačno mnenje o fan-tih. Mi fantje smo v pretežni večini ostali dobri ko prej — kljub trpljenju, ki ga ima-mo prestajati. Svarite rajši naše ženske! Godi se jim bolje kot nam; varne so življe-nja; pa so ponekod kar celi bordeli. To nas bolj boli — kakor vojska. — F. D.«

Takoj sodi pošten mladenič o ženskah, ki pozabijo na svojo čast! Dopisnik misli nekatere kraje blizu bojišča. Povečini se-veda to ne bo veljalo, a žalostno dovolj, če je sploh kje tako!

Lepo piše v svojem in v imenu tova-rišev Vincenc Krštan:

»List: »Pozdrav iz domovine«, ki sem ga razdelil med prijatelje, sem hvaležno prejel! Glede spisa: »Če bi bil Bog, bi tega ne dopustil«, pripomnim, da sem trdno prepričan, da Bog je. Ako bi ga ne bilo, bi ne moglo iti tako naprej. On, ki mu gre najvišja čast, nas s svojo vsemoško ro-ko podpira in pomaga. Kako bi mogli sicer ostati še tako zdravi, kakor smo do zdaj, ob vsakovrstnem vremenu, vedno pod mi-lim nebom ali v zemlji kakor krt? In kako očitna je Njegova pomoč pri naših vsak-danjih uspehih! To naj pomislijo oni, ki pravijo, da ga ni. Žalibog, da se tudi tu-kaj v jarkih najde več takih, ki ga tajé in preklinjajo. Posebno Italijani ga kolnejo, preklinjajo Mater božjo, svetnike in vse, kar je božjega, da je grozno slišati. Obža-lovanja vredni so tudi nekateri suroveži drugih narodnosti, ki ne razumejo ne besedice italijansko, preklinjati italijansko pa znajo. O sebi nočem govoriti, ker sem sam kazni vredni grešnik. Najdejo pa se tudi pri našem polku taki vojaki, ki so na straži s puško na rami, v drugi roki pa drže in molijo sv. rožni venec. Kakor se prepričujem vsak dan, so vedno srečnejši zadnji kakor pa oni bogokletneži. Oni z rožnim vencem znajo vedno pogumneje prenašati vse križe in težave kakor pa tisti, ki se za vsako malenkost jeze in kol-nejo. — Morebiti Vas zanima, kako nam kaj gre? Nam gre dobro. Hvala Bogu, zi-me nismo imeli hude. Izvzemši minuli me-sec (februar), je dva dni snežilo in tri dni je brila huda burja, ki nam je vse jarke zametla s snegom. Živeža dobivamo zado-sti. Zjutraj in zvečer si sami v jarkih kavo napravimo. Opoldne imamo dobro juho, kos mesa in prikuho, zvečer zopet priku-ho. Za priboljšek dobimo vsak teden po dvakrat par jajc, enkrat slanine, drugič kos klobase, vino skoraj vsak dan, več-krat kak kosček čokolade, sladkorčke, marmelade itd. Ima morda v zaledju vsak-do tako? Pozdrave Vam, vsem dobrotni-

kom »Pozdrava iz domovine« in vsem Slo-vencem in Slovenkam!« Vdani Vincenc Krštan in tovariši, vojna pošta 353.

Za nebroj drugih odkritih zahval in pozdravov iskrena hvala in najsrčnejši po-zdrav vsem!

DAROV ZA »POZDRAV IZ DOMOVINE«.

Večje zneske za naš list so darovali: dekan Mihael Arko 200 K, župni urad Štan-ga 12 K, dr. Josip Marinko 6 K, Gospodar-ska Zveza v Ljubljani 2000 K, župni urad Podzemelj 40 K, župnik Jan. Kepec 50 K, šolske sestre Notre Dame v Šmihelu 10K 64 v., župnik Dominik Janež 10 K, duh. svetnik Ivan Berlic 10 K, kaplan Fr. Ga-brovšek 10 K, župnik Jos. Potokar 20 K, župnik Eng. Berlan 12 K, župni urad Črni vrh nad Idrijo 10 K, župnik Franc Zbaš-nik 10 K, kaplan Janez Opeka (zbirka iz Komende) 38 K, zbirka iz Horjula 7 K, M. Zemljčič 10 K, Franc Šušteršič 7 K, vi-ka Leop. Štubelj 10 K, Drager Alojzija 5 K, Mici Štraus 5 K, dekan Fr. Schwei-ger 20 K, Posojilnica v Leskovcu 20 K, župnik Jos. Zelnik 20 K, dekan Andrej Lavrič 50 K, Hranilnica in Kmetijsko dru-štvo v Vipavi 106 K, prof. dr. Ivan Janežič 5 K, gen. vikar Janez Flis 10 K, župni urad Motnik 7 K 50 vin., misijonska hiša oo. lazaristov v Ljubljani 5 K, župnik Ja-nez Lesar 5 K, župnik J. Kromar 10 K, župnik Jos. Lavrič 5 K, župni urad Št. Vid pri Vipavi 10 K, župni urad Št. Vid nad Ljubljano 10 K, župni urad Škocjan pri Mokronogu 23 K, kaplan Karol Gnidovec 5 K, duhovni svetnik Andrej Ramoveš 5 K, župnik Fr. Zorko 5 K, župnik Ivan Šašel 10 K, župnik Janko Barle 10 K, župni urad Križe pri Trzinu 6 K, župni urad Šmarjeta na Dolenjskem 25 K 50 vin., župnik Anton Jamnik 5 K, župni urad Spod. Idrija 20 K, župnik Matija Novak 5 K, župnik Franc F'inžgar 5 K, župnik Ivan Zupan 10 K, žup-ni urad Stara Oselica 24 K, dr. Josip Ma-rinko (zbirka) 22 K 60 vin., Marijina druž-ba Sorica 15 K, Marijina družba Radeče na Dolenjskem 17 K, župnik Ivan Mihelčič 11 K, župnik Peter Janc 10 K, župnik Aloj-zij Kralj 45 K, kurat Ignacij Leban 5 K, župni upravitelj Filip Merješič 9 K, župni urad Šmarjeta pri Telenbergu, Koroško, 8 K, župnik Albin Ilovski 6 K, župnik Jan. Bešter 5 K.

Navedeni zneski so došli do 4. aprila. Vsem p. n. darovalcem, imenovanim in ne-imenovanim, izreka »Pozdrav« najtoplejšo zahvalo!

Listnica.

Ker se je oglasilo mnogo novih naroč-nikov, smo morali poslati tja, kamor pri-haja list v večjem številu zastoj, po neko-liko manj izvodov, vendar povsod toliko, da ga bodo lahko vsi čitali. — Če smo med imeni darovalcev koga pomotoma izpustili (priobčujemo zneske od 5 K dalje), naj bla-gohotno oprostí, oziroma, to sporoči. — Raznim dopisnikom: Premalo zanimivo, zato ni za list. — Č. g. A. P.: Govorov v tem slogu ne nameravamo prinašati. — Rokopisov ne vračamo.

List smo poslali v s e m naročnikom. Ako bi ga kdo pomotoma ne bil prejel, naj reklamira na pošti.